

Liska Tibor: Egy különc zseni, aki megelőzte a korát

Ha van a Mozgó Világnak bármilyen – virtuális vagy valóságos – arcképcsarnoka, abban Liska Tibornak és Norman Macrae-nek biztos helye van. A reformközgazdász Liska Tiborral (1925–1994) készült életútinterjú folyóiratunk 1986/3. számában jelent meg, amit másod-, harmad- és sokadik utóközlések követtek. Az 1990-ben kiadott Antioroszlán című kötetébe Liska is beválogatta, majd 70. születésnapja alkalmából, 1995. október 25-én teljes terjedelmében publikálta a Budapesti Közgazdaságtudományi Egyetem, a mai Corvinus lapja is. Norman Macrae (1923–2010) a tekintélyes londoni The Economist főszerkesztő-helyettese volt, azon kevesek egyike, aki a hetilap fősabályának megfelelő anonim szerzők közül kiemelkedve saját neve alatt közölhette eredeti hangvételű elemzéseit. Jövőbe tekintő cikkeivel és könyveivel nagy sikert aratott, egyebek mellett néhány hetes tévedéssel megjósolta a berlini fal leomlását. A privatizáció jövője, 1992–2022 című fantáziadús víziója a The Economist 1992-es dupla (karácsonyi-újévi) számában jelet meg, magyar fordítását a Mozgó Világ 1993/6. száma közölte.

12

Rokonlelket vélt felfedezni Macrae-ben Liska – akkor a Vállalkozáskutató Csoport vezetője a Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetemen –, és 1982-ben meghívta őt a vitasorozatára, amelynek egyes szeánszain minden alkalommal több száz fős hallgatóság gyűlt össze. Csakhogy az egyetem fura urai és a pártközpont illetékesei megszeppentek, és igyekeztek megakadályozni, hogy a két legendás tudós a legnagyobb előadóteremben együtt lépjen fel. Az idő tájt Liska előadásain már buzgón jegyzeteltek a besúgók, köztük a Lantos fedőnevű társadalmi kapcsolat, aki nagy odaadással igyekezett megérteni, milyen is volna a vállalkozói szocializmus, amelyben a vállalat, a gyár, a föld nem az államé, hanem az működteti, aki azt a leghatékonyabba teszi, és erre nem kapcsolatok, ismeretségek, vagyonok révén, hanem nyilvános liciten lehet elnyerni a lehetőséget. „Liska koncepciója, ha érvényesülne a maga totalitásában, akkor az megegyezne kimondva vagy kimondatlanul egy szocialista kereteken belül meginduló prekapitalizációs folyamattal” – összegezte egyik jelentésében Lantos, leszűrve a tanulságot, hogy a Liska-viták résztvevői „a szocialista építés jelenlegi modelljét rossznak ítélik, hatékonyságát kétségbe vonják. Támadják az állami, ezen belül a párt, a szakszervezet irányítását, a bürokráciát.” Márpedig ő az egyik legaktívabb besúgó volt a közgazdasági egyetem körül, munkásságát Pünköshti Árpád is megvillantotta a Szeplőtelen fogantatás című történelmi szociográfiájában. Szentirmay

László pedig az általa vezetett Polvax elnevezésű politikai klub történetét feltáró könyvében ezt írta Lantosról: 1979-től „lelkesen körmölte jelentéseit”.

Viharos előzmények után, 1983 márciusának első napjaiban találkozott Macrae és Liska, és valóban remekül megértették egymást. Olyannyira, hogy Marx halálának 100. évfordulóján, az 1983. március 19–25-ére dátumozott számban az Economist főszerkesztő-helyettese a magyar közgazdász nézeteitől és gazdasági kísérleteiről írt címlapsztorit, amelyet azzal a megjegyzéssel zárt, hogy Liska vállalkozói társadalma lehet az egyetlen szocializmus, amely működik – ha ugyan van ilyen. Azt nem tudni, hogy Liska mennyire avatta be eszmei társát a fellépését megelőző és megalázó meghurcoltatások részleteibe, de azokból valamennyit ő is érzékelt. „Magyarországon az állami televízió, az állami rádió, négy napilap újságírója készített interjút velem. A rögzített interjúkat mind le is adták, egyetlen zavaró körülményt leszámítva. Valahányszor Liska Tibor nevét említettem, azt kivágták” – közölte az Economistban a helyszíni tapasztalatok alapján.

Azt sem tudni, milyen irányba terelte tovább Macrae fantáziáját a Liskával való találkozás, de A privatizáció jövője, 1992–2022 című tanulmányában már egyenesen azt jövendölte, hogy a 2020-as évekre megszűnik az állami tulajdon, a világ belátja, hogy csak a privatizált gazdaság életképes, mert a működtetés hatékonyabb, hasznosabb; idővel még a helyhatósági választásokon sem politikusok indulnak majd, hanem nagyvállalkozók, akik azzal licitálnak egymásra, hogy melyikük tudja olcsóbban üzemeltetni a várost. Cikkét ezzel zárta: „2020-ra mindenki számára nyilvánvaló lesz az az abszurditás, hogy csak a republikánusok és a demokraták állítsanak komoly jelöltet (mondjuk) a 2024-es amerikai elnökválasztásra. Konkurens „szerződéses” jelöltcsapatok jelennek meg, komplett kabinetet kínálva, akik kijelentik, hogy az általános jövedelemadó sohasem emelik 10 százalék fölé, és hajlandók szerződésbeli kötelezettséget vállalni, hogy olyan kormányt alakítanak, amelyet ez és ez jellemez...”

Az állam lebomlását, lebontását és a magántulajdon fokozatos, végül teljes térnyerését elemző publicisztikájára a hazai tudományos élet és a média olyan kiválóságai reflektáltak, mint a pénzügykutató Antal László és Csillag István, a közgazdász-médiakutató Gálik Mihály, az informatika egyik első akadémikus szaktekintélye, Vámos Tibor – és persze maga Liska is. „Sokak számára teljes képtelenségnek tűnik az, hogy a mai világ látszólagos fő ereje, fő gazdasági hatalma, az állam és az állami közvetlen gondoskodás helyett másféle és másképpen működő erők dominálhatnak egy korszerű gazdasági rendszerben” – írta Macrae-nek címzett fiktív válaszában, hozzátéve: „Ami pedig a privatizáció szó divatba jöttét illeti, én továbbra is jobbnak tartom a vállalkozásról, új vállalkozói tulajdonról, annak új formáiról gondolkodni és kísérletezni.” Vagyis ő nem privatizációval vélte másolni és a honi talajba átültetni kora kapitalizmusát, megszabadítva azt az állami gyámkodástól, hanem meghaladni azt, a mindenkinek egyenlő esélyt teremtő vállalkozási lehetőségek kikísérletezésével, szabálykönyvének közös kiagyálásával.

Nyugdíjas éveiben Macrae Neumann Jánosról írt életrajzot, akit Einstein óta a legnagyobb tudósnek tartott. Halála után egykori szerkesztősége „el nem ismert óriásként” méltatta. A másik el nem ismert óriás, Liska alapművét, az

Ökonosztátot két és fél évtizeddel a megírása után, 1988-ban adta ki a Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, a kötet szakmai bestseller lett. A rendszerváltás után Liska Széchenyi-díjat kapott, irtózatossá emelkedő kéziratából csupán három kötetet tudott megjelentetni, azokat is saját kiadásában. Vállalkozói kísérleteinek és kutatva oktatói pályájának azonban súlyos betegségei már korábban véget vetettek. A közgazdasági egyetem vezetői többször is elmarasztalták, mert pénzt merészelt szedni a Liska-vitákra készített esszéiért, tanulmányaiért. Ezt később visszafizették vele. Nem ő, hanem a felesége, Pólya Lenke járult a kasszához.

„1985-re megszűnt a kutatócsoport, az a két munkatársunk, aki jogosult volt be-, illetve kivenni a pénzt, már máshol dolgozott. Meg kellett hatalmazniuk, hogy ki tudjuk venni a pénzt az OTP-betétkönyvből. Megtettem, és ugyanazzal a lendülettel mentem a Magyar Tudományos Akadémia szép, Roosevelt téri épületébe, hogy Széchenyi után talán elsőként, én is befizessek az MTA pénztárába. Amikor megmondtam, hogy miért jöttem, megállt az élet, mert az Akadémia pénztárából csak kifizetni szoktak, befizetni nem. Többórás megbeszélés, nagyon sok munkatárssal és akadémikussal való elmélkedés és ötletelés után tudtam csak megszabadulni a valamivel több mint százezer forinttól, ettől a tehertől. De naivak voltunk, azt hittük, hogy ezt a pénzt majd saját kutatási és kísérleti céljainkra felhasználhatjuk.”

Liskáné Pólya Lenke:

**Csak óvatosan a Liska-vitákkal,
avagy a „túltájékoztató” veszélyei**

14

1925. október 25-én, éppen száz évvel ezelőtt született Liska Tibor. Élete maga volt a küzdelem. Egy-két példa a tragikomikus, szánalmas csuklózásokra: „Liska elvtárs, a vitákhoz ne tartson igényt megfelelő méretű termekre”; „Liska elvtárs, önök túl sokat leveleznek, az egyetem postázója ezt nem bírja”; „Liska elvtárs, miért gépkocsival utazott munkaügyben, adjon azonnal részletes elszámolást”; „Liska elvtárs, hogy képzeled, hogy a vitaanyagokat nem ingyen osztogatják, hanem pénzért árusítják?”; „Liska elvtárs, fizesse be a pénzt a kasszánkba, nem fordíthatja a kutatócsoportja kísérleteire”... Mindezeket a kicsinyes gyötréseket megalázó, fölényes hangnemben megírt hivatalos levelek kísérték, melyek ma is megtalálhatók a Vállalkozáskutató Csoport (VKCS) archívumában. Mai szemmel sem nevetségesek.

Ha életéről regényt írnánk – és többet is lehetne –, az olvasók úgy éreznék, fikciót tartanak a kezükben. Most azonban csak két mozzanatra szeretnénk fókuszálni a sok közül: az 1982–1983-as évek különleges epizódjaira, amelyek jól példázzák, milyen nehézségeket kellett sokszor leküzdenie. Megrázó dokumentumok részleteit tesszük közzé abból az időszakból, amelynek eredményei Liska Tibor és munkatársai számára pályájuk csúcsát jelentették, és a rengeteg gáncsoskodás miatt egyúttal mélyponttá is változtak.

Már 1982-re nyilvánvalóvá vált, hogy nemcsak kísérletezni, vitázni sem engedik Liska Tibort, mert az illetékesek „főleg a túltájékoztató veszélyeitől” tartottak.

1983 tavaszára Liska meghívta Budapestre a világhírű gazdasági hetilap, a The Economist legendás főszerkesztő-helyettesét, Norman Macrae-t, aki néhány napot Magyarországon töltött – nem turistaként, hanem kutatóként, gondolkodóként, aki a vasfüggöny mögött egy új, forradalmi gazdasági kísérlet nyomába eredt. Meg akarta érteni Liska múltját, jelenét és legfőképp a jövőbe mutató elképzeléseit. A cél nem kevesebb volt, mint hogy az egész világnak bemutassa azt a különleges és merész gazdasági rendszert, amelyet Liska dolgozott ki, és amelynek gyakorlati kipróbálására is sor került nem egy helyen Magyarországon. A levelezésből azonban kiderül, mi csoda méltatlan birkózás folyt a háttérben, ami súlyos következményekkel járt. Liska Tibor 1983 tavaszán gyors egymásutánban két infarktust kapott.

A Liska-kísérletek nemcsak működtek – sikeresek is voltak. Olyannyira, hogy rövid idő alatt az új gazdálkodási rendszer túlságosan is veszélyesnek bizonyult az akkori hatalom szemében. Az újításokat gyorsan betiltották, de az ötleteket már nem lehetett visszacsomagolni. Liska gondolatai tovább éltek – csendesen, mégis kitartóan – és máig gondolkodásra készítetik azokat, akik nyitottak egy másfajta világ lehetőségére.

Részlet Molnár Gabriella 1985-ös Liska-interjújából

„Látja, ezért fontosak a viták, hogy legalább azt lehessen ismerni, amit már tudunk. Van elég fölfedeznivaló, a mostani gyerekeknek ne a triviális igazságot kelljen újra kitalálniuk! A Közgazdasági Egyetemen az elmúlt években minden vitánk egyben kaderszerzés, fejevadászat is volt: kitermelte, hogy ki fej és ki csak írás. Előbukkantak azok a téeszelnökök, kísérletező koponyák, akikkel úgy tűnt, folytatni lehet majd a munkát.

Aztán mindenféle híresztelések kaptak lábra a vitákkal kapcsolatban, hogy happeningeket, meg show-műsort rendezünk. Aki ott volt, az persze tudja, hogy ez az abszolút vakok véleménye volt. Csak e politikai vakságnak nem tűnt föl, hogy itt valóságos alapproblémák megoldási lehetőségeit fessegettük, és épp ez tette izgalmasan vonzó show-kká az egyébként mégoly kezdetlegesen megrendezett vitáinkat is. Szóval világossá vált, hogy ilyen vitákat nem lehet többé csinálni. A dolog lényegéhez tartozik, hogy ilyen tartalmú elvi álláspont, levél vagy más hasonló mind a mai napig nincs, ezt senki nem vállalja magára.”

1982. február 12.

Levél Szarvas László elvtársnak, a Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem (MKKE) párttitkárának

Kedves Szarvas Elvtárs!

A pártközpontnak jeleztük, hogy a teremhiány miatti vitaszüneteltetések vagy a 600 férőhely helyett 90 férőhelyre való teremszűkítés, de még a vitáknak az előadókkal májusig előre megbeszélte rendjét felborító átprogramozás is elkerülhetetlenül azt a látszatot fogja kelteni, hogy a vállalkozáskutatás vitáinak szándékosan manipulált korlátozásáról van szó. Hiába vagyok meggyőződve, hogy erről szó sincs, hiába esküdnék meg erre nyilvánosan, minden cáfolat csak megerősítené az abszolút alaptalan rémhírek terjedé-

sét. Hasonló problémáink vannak számos más ügyben – pl. sokszorosítás, szerződéskötés elhúzódsága stb.

Kérem segítségédat. Üdvözlettel

Liska Tibor kutatócsoport vezető

Melléklet: Programlemondó levél (ezt csak akkor küldjük ki, ha ma délig nem kapunk kedvező választ)

Kedves Elvtárs!

Sajnálattal értesítünk, hogy mivel az MKKE nem tud következő vitáinkra megfelelő termet biztosítani, ezért ezeket bizonytalan időre kénytelenek vagyunk szüneteltetni. A már kiküldött meghívó ellenére a február 18-i vitát sem tudjuk megtartani. Amint sikerül e problémánkat megoldanunk – és ebben kérjük a Te segítségédat is – ismét küldünk meghívót.

Üdvözlettel

Liska Tibor, a kutatócsoport vezetője

(LISKA TIBOR KÉZÍRÁSÁVAL: Csak akkor írom alá, ha ma délig nem kapunk kedvező választ.)

1982. február 20.

Részlet az Aczél György miniszterelnök-helyettesnek írt levélből

Kedves Aczél Elvtárs!

16 Köszönöm, hogy a vállalkozáskutatási kísérletekről szóló tájékoztatás leállításával kapcsolatban Önnek írt korábbi levelem kapcsán igen szívélyes, 2 és fél órás megbeszélést folytathattam Bajnok Zsolt elvtárssal, a Tájékoztatói Hivatal elnökével. Ő főleg a túltájékoztatás veszélyeitől tartva tanácsolta az Önnel és Pulai Miklós elvtárssal való további konzultálást. Én is tovább szeretném folytatni a megbeszéléseket, de a ma is uralkodó ellenkező véglet – az alul-tájékoztatás – megszüntetése érdekében. Arra kértem, és remélem is ezek után Bajnok Zsolt elvtárs segítségét is, hogy további még eredményesebb megbeszéléseken meggyőzőbben bizonyíthassam, mekkora anyagi és szellemi károkat okoz a vállalkozáskísérletekkel szembeni érthetetlen szorongás. Szerintem nem az a lényeg, hogy hol van és sok-e vagy kevés, hanem az, hogy **milyen** a kísérletezés és a tájékoztatás. Nem az az elsődleges, hogy rendnek kell lenni, hogy – amint Bajnok Zsolt elvtárs fogalmazott – a „vaj a vajtartóban, a hűtőszekrényben legyen, és ne a cipőben.” A rend főleg attól függ, hogy mennyire tárgyilagosan informálódunk és informálunk szellemesebb megoldási lehetőségekről, ahelyett, hogy titkolóz-nánk, mint akinek valami vaj van a fején.

Üdvözlettel

Liska Tibor, a Vállalkozáskutató Csoport vezetője

„A rendezvény kapcsán semmilyen intézkedést nem tartok indokoltnak, nem is teszek” – A Norman Macrae – Liska Tibor-vita szervezésének rémtörténete a dokumentumok tükrében

1983. február 23.

Rektorhelyettesi figyelmeztetés

Kedves Liska Elvtárs!

Február 15-i leveledre válaszolva közlöm, amint ezt már több csatornán szóban jeleztük, hogy Norman Macrae márciusi előadására – különös tekintettel annak tervezett méretére – nem tudunk helyet biztosítani. Kérésedre az ügyben ismételten konzultáltam a Rektorral és más egyetemi vezetőkkel, de nincs módunkban a dolgon változtatni. Egyeztetett időpontban Norman Macrae-t szívesen látom egy beszélgetésre.

Üdvözlettel

dr. Palánkai Tibor rektorhelyettes

1983. február 23.

Feljegyzés Liska Tibor, a VKCS vezetője részére

Most érkezett Palánkai elvtárs levele, amelyben a február 15-i, a Macrae vitával kapcsolatban sürgős intézkedést kérő leveledre válaszol. Palánkai Tibor közli, hogy az egyetem termet – főleg a résztvevők nagy létszáma miatt – nem tud biztosítani, mint ahogy azt „szóban már többször is jelezték”.

Ez a válaszlevél nem tér ki arra, hogy vállalja-e egyáltalán az egyetem a teremről is felelősen intézkedő rendező szerv szerepét, miután erre minket intézményesen alkalmatlanná tettek.

A sajnós meglevő összevisszaságban én a következőket tudtam emlékezetből felidézni: Február 15-én délután Palánkai elvtárs titkárnője szóban kért arra, hogy másnap délelőtt telefonáljak ismét a válaszáért.

Palánkai Tibor másnap beteg volt, viszont titkárnője telefonon közölte, hogy kérésünkkel kapcsolatban minden rendben. A Nemzetközi Osztályról Szalay Péter beszélt a minisztériummal – ott sem emeltek kifogást a vita ellen, amennyiben tehát az anyagi terheket nem akarjuk az egyetemre hárítani, beszéljek Forgó Ágnessel a terem biztosításáról.

Forgó Ágnes kijelentette, hogy az ő közvetlen felettese a Rektor, és amíg tőle nem kap értesítést, nem tehet semmit, egyébként viszont az is elképzelhető, hogy pl. a nagy előadóteremben a 14 és 16 óra között tartandó, tanrend szerinti előadást áthelyezzék, 16 óra után pedig különben is üres a terem.

Ezután, mivel Csizmadia Ernő rektorral személyesen nem tudtam beszélni, még ugyanazon a napon, február 16-án a titkárnőjét kértem meg, hogy értesítse a problémáról a rektor elvtársat. Megkérdeztem Őt, hogy február 15-i levelünk másolatát eljuttassam-e hozzá, mire ő közölte, hogy erre nincs szükség – majd értesítenek, ha bármi probléma adódik.

Ezek után mai dátummal megkaptuk Palánkai elvtárs fent említett levelét, amelyből kiderül, hogy „az egyetem nem tud termet biztosítani”. Elengethetetlenül szükségünk van a rektor segítségére a vita megvalósításához.

Fáy Árpád

a VKCS munkatársa

1983. február 23.

Levél Csizmadia Ernő elvtársnak
Rektor - MKKE

Kedves Ernő!

Egyidejűleg Palánkai Tibor rektorhelyettesnek is megküldöm ezen utolsó segélykérő leveletem. Neki már végre tegnap valamennyire sikerült telefonon elmondanom, milyen megoldhatatlan helyzetbe került kutatásunk azért, mert az a tavaly szeptemberi feltevésünk, mely szerint kutatási vitáinkat az egyetemen kívül meg tudjuk rendezni, tévesnek bizonyul.

Ezért szerettem volna december óta Veletek beszélni, hogy a Pártközpontba már együtt menjünk és értékeljük át az ügyet, de minden írásbeli és szóbeli kérésem ellenére ez nem sikerült. (Mellékeltem azt a 12 darab levelet, amelyeket igen sok segélykérő telefonhíváson kívül ebben az ügyben küldtem.)

Mellékeltem megküldöm a Norman Macrae vitájával kapcsolatos két darab programfelhívást. Az elsőt (a rövidebbet) már 2000-en megkapták. A másodikat ma délben küldöm ki a rektorhelyetessel történt azon szóbeli megállapodás alapján, hogy ha ma 12 óráig nem tudtok velem tárgyalni, akkor elküldhetem. Ezzel az ügy egyáltalán nincs elintézve: terem nincs, mi nem is szerezhetünk, Macrae pedig jön.

18

Ismételten kérlek, hogy Te beszéld meg a Pártközponttal, hogy együtt tárgyaljuk meg az ügyet. Amennyiben ma 14 óráig ez nem történik meg, attól kezdve kénytelen leszek az általam elérhető legmagasabb helyekhez fordulni sürgős segítségért, hogy elkerülhessük azt a botrányt, amit Macrae előkészítetlen fogadása idézhet elő.

Ne haragudj és hidd el, hogy nekem a legkellemetlenebb ez az egész megoldhatatlan helyzetem.

Üdvözlettel

Liska Tibor, a VKCS vezetője.

1983. február 25.

Levél Bánfalvi István elvtársnak,
MSZMP KB Tudományos, Közoktatási és Kulturális Osztálya

Kedves Bánfalvi Elvtárs!

Sürgős kérésem:

1.) Az MTI-n és legalább a Népszabadságon keresztül értesülhessenek a meghívottak, hogy pontosan hol lesz a március 4-i konzultáció és a március 7-i vita Macrae-vel és hány órakor. Szerintem az MKKE I-es előadója lenne erre a legalkalmasabb, de ha akad olyan, aki szerint nem az Egyetemünkön van a Macrae vita helye, az adja írásba. Ne teremhiányra és egyéb üres

kifogásokra vagy egykori Lenin idézetek rossz értelmezésére hivatkozzon, hanem azt az abszurdumot próbálja bizonyítani, ha tudja, hogy egy mai Lenin is csak Hjalmar Schacht legbürokratább mai tanítványainak engedné át Marx Károly formátumú utódainak nevelését, a Macrae-típusú komoly tudósokat pedig távol tartaná tőlük.

2.) Az egyetem rektora kapjon világos állásfoglalást arról, hogy a Liskát kényszerhelyzetek elé állító sunyi bürokrata játszadozásokkal nem kell a Macrae látogatást is zavarni. Macrae jöhet az egyetemre, még Liska vendégeként is, a Macrae által írásban is visszaigazolt nyilvános, belépődíjas konzultációkra és vitákra. Kérjük továbbá az állásfoglalást arról, hogy a február 28-án 16.30 órakor tartandó vita-előkészítő megbeszélésre szintén adhat nagyobb termet az egyetem, ha a VKCS helyiségeibe a jelentkezők nem férnek be.

Ha mindez nem megy, kérek utasítást, hogy mivel magyarázhatom meg Macrae-nek, hogy nem jöhet az egyetemre vitázni a megbeszélések szerint. Természetesen csak értelmes utasításokat tudok értelmesen kommentálni.

Üdvözlettel

Liska Tibor, a VKCS vezetője

1983.március 1.

Bánfalvi István válasza

Kedves Liska Elvtárs!

A február 25-én pénteken folytató telefonbeszélgetésünk után küldött, ugyanazonnap kelt levelére a következőkben válaszolok:

Az Ön által hozzánk eljuttatott információk, iratok alapján, valamint a rendelkezésemre állott másfél nap alatt sürgősen folytatott tájékozódásom eredményeként megállapíthatom, hogy a postai úton és a HVG február 26-i (!) számában is meghirdetett rendezvényt, – melyben Norman Macrae úr előadására is számít – Ön megalapozatlanul készítette elő. Ismét megszegte a tudományos műhelymunka (Ön által is már korábban elfogadott) formáját. Anélkül hívott meg sokezer embert, hogy a rendezvénynek helyiséget biztosított volna. Ezzel mindannyiunkat, valamint – ami legalább ilyen sajnálatos – külföldi vendégét is mindenképpen kellemetlen helyzetbe hozta. Az a véleményem, hogy ezért a példátlan esetért Ön csak saját magát okolhatja, és így most már Önnek kell helyreigazítania mindazt, amit csak lehet.

Azt, hogy egy ilyen egyszerű, de felelősségteljes szervezési ügyben ennyire elveszítette judíciumát, megütközéssel, sajnálattal tapasztaltam. A Magam részéről azonban a rendezvény kapcsán semmilyen intézkedést nem tartok indokoltnak, nem is teszek.

Végül nem kerülhetem meg, hogy vissza ne utasítsam azokat a demokratikus közéletünkkel összeférhetetlen megfogalmazásokat, amelyekkel – levelében – másokat illetett.

Megjegyzem, hogy e levelem másolatát – tájékoztatás céljából – megküldöm a Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem Rektorának és a Magyar Tudományos Akadémia Társadalomtudományi Főosztálya vezetőjének is.

Tisztelettel

Bánfalvi István

1983. március 3.

A Képűtség szerkesztősége részére

Tisztelt Szerkesztőség!

Kérjük, szíveskedjenek az alábbi szöveget közölni!

Norman Macrae, a *The Economist* főszerkesztő-helyettese „Nagyvállalaton belüli vállalkozások” címmel tart előadást március 4-én, pénteken és 7-én, hétfőn 15 órai kezdettel a Magyar Kereskedelmi Kamara Budapest, Kossuth tér 6-8. szám alatti székházában Jegyek a helyszínen még válthatók.”

Üdvözlettel

Liska Tibor, a VKCS vezetője

The Economist, 1983. március 19.

Részlet Norman Macrae „Utazás a vállalkozói szocializmusba” című cikkéből:

„Liska ma idősebbnek látszik 57 événél, és barátai attól félnek, hogy túlzásba viszi a dohányzást, vagy a szívrohamig izgatja magát”

20

Mozgó Világ, 1986. március

Részlet Farkas Zoltán interjújából:

Farkas Zoltán: A Marx-centenárium kapcsán hosszú cikk jelent meg rólad az angol *Economist*ben. Ez az ismertetés reális volt szerinted?

Liska Tibor: Ebben egy pontatlanság volt Macrae ugyanis azt hitte rólam: amilyen körülmények közt élek, valószínűleg infarktust fogok kapni. E vészjóslat sajnos téves alábecslésnek bizonyult, mert két infarktust kaptam, nem egyet. Még az *Economist* jóslatainak teljes pontosságában sem lehet megbízni. Pedig az infarktusokat tényleg azzal a hercehurcával kapcsolatban kaptam, ami Macrae előadása körül volt. Ezt meghirdettük pontos kezdési időponttal, de hogy hol lesz, Budapesten vagy Londonban, vagy hol a fenében, ezt nem tudtuk közzétenni. Csak egy telefonszámot tudtunk megadni. Az utolsó pillanatban Pulai Miklós személyes közbenjárására megkaptuk a Kereskedelmi Kamara dísztermét, de ez csak az előző napon derült ki. Telefonon riasztottuk a hallgatóságot. Ezek a cirkuszok kicsit megviseltek.

Mozgó Világ, 1993. június

Liska Tibor: Miért adózzunk? A bűnözés növelésére?

Liska Tibor levele Norman Macrae-hez (részlet)

„Nálunk már a Kádár-korszakban sem végeztek ki minden kritizáló újtót, ma pedig már nagy elismerésekben is részesülnek a magamfajták. Sokszor mégis úgy érzem, hogy még a legnagyobb kitüntetésnek számító Széchenyi-díjam is csak vigaszdíj azért, hogy a gazdasági vállalkozások terén nem tudok labdába rúgni, mert még csak nézőnek se engednek be egykönnyen a szigorúan monopolizált gazdasági versenypályákra.”

páratlan oldal

www.es.hu

IRODALMI ÉS POLITIKAI HETILAP

**Kattintson
a www.es.hu-ra!
SMS-sel is
előfizethet!**

PUBLICISZTIKA,
FEUILLETON,
PRÓZA, INTERJÚ,
VERS, VISSZHANG,
KÖNYVKRITIKA,
MŰBÍRÁLAT,
GALÉRIA